

Allehelgen søndag

Tid og sted: Ødsted og Jerlev d. 4/11 kl. 17 og 19, 2018

Skriftlæsninger

Åb 21,1-7: Se, jeg gør alting nyt

Matt 5,13-16: I er jordens salt og verdens lys.

Salmevalg

732: Dybt hælder året

552: Nu har du taget fra os

571: Den store hvide flok vi se

674: Sov sødt, barnlille

Velkomst

Vi er kommet i dag til Allehelgensgudstjeneste, fordi vi har mistet et menneske, der var os kær. Eller fordi vi gerne vil besinde os på det, der er fælles for os alle: at vi skal dø; eller fordi det at miste hinanden er en livsbetingelse. Dagens allehelgensgudstjeneste er en mindegudstjeneste; vi har brug for minderne om dem, der er døde; sådan

trodser vi døden og gør livet dyrebart. Minderne har vi, fordi vi aldrig nogensinde slipper dem, vi har mistet. De lever i os, og vi lever af deres kærlighed.

Gudstjenesten i dag er også en *påmindelsesgudstjeneste* om, at vi er *jordens salt og verdens lys*. Vi er her for *hinanden*, og vi beder til, at Gud tager sig af de døde.

Nu vil vi lytte til bedeslagene, og under bedeslagene læser jeg ordene på forsiden af programmet. En linje per klokkeslag.

Under bedeslagene

November er kommet
små er vi,
vi som har mistet

Skæbnen slår sin aftenrøde bue fra hånd til hånd
blandt alle os der mindes
og er forbundne af døden

men jo mørkere dage, jo stærkere håb
bag de lys vi tænder
Allehelgen

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus

Jesus sagde: ”I er jordens salt. Men hvis saltet mister sin kraft, hvad skal det så saltes med? Det duer ikke til andet end at smides ud og trampes ned af mennesker. I er verdens lys. En by, der ligger på et bjerg, kan ikke skjules. Man tænder heller ikke et lys og sætter det under en skæppe, men i en stage, så det lyser for alle i huset. Således skal jeres lys skinne for mennesker, så de ser jeres gode gerninger og priser jeres fader, som er i himlene.”

Prædiken

Der er intet, der som døden minder os om, at livet er uendeligt dyrebart. ”Kræften har bredt sig, og du vil dø i løbet af det næste år.” ”Jeres far har højest en uge igen.” Vi kalder det en dødsdom, når vi får en tid på døden; med et slag får livet en helt anden betydning, når døden så konkret viser sig for os.

Tiden bliver forandret: Hvad betyder en spildt time, når vi regner med, at der er 50 år igen? Hvad betyder en spildt

time, når en, vi elsker, skal dø i morgen? Tiden bliver dyrebar, fordi den er endelig: Nu slutter tiden for os... lige om lidt. Lige om lidt har vi ikke længere hinanden. I hvert fald ikke sådan, som vi har haft ind til nu.

Og hvad skal vi bruge den sidste tid på? Hvad skal vi nå? Og hvad skal vi for alt i verden *ikke* bruge den sidste tid på?

Der er intet, der som døden minder os om, at livet er uendeligt dyrebart; at tiden er dyrebar; at vi må besinde os på det væsentlige: at det er os, der er her *sammen*. At vi er her for at *leve*. At kærligheden ikke kan sættes på standby, fordi vi lige skulle nå det ene eller det andet. Livet er forandret, og det, vi troede, vi stadig havde mange år til at opleve eller nå, tvinges vi til at forholde os til her og nu.

Det er et livsvilkår, at vi skal dø; men det er ikke noget vi hele tiden forholder os bevidst til. Det ville være for hårdt for os. Men når vi bliver bevidste om dødens virkelighed; eller når døden selv tvinger os til, at vi forholde os til den – så er det *livet*, vi søger imod. Livet forstået som en kvalitet, og ikke blot den nøgterne konstatering af, at der er liv. Der skal også være et indhold og en mening.

Og så en dag er det forbi. Den vi elsker, er død.

Der er ingen trøst, der er stor nok til at rumme den sorg, som de døde efterlader os i. Der er ingen ord, der kan lindre smerten. Der er ingen jordisk magt, der kan trække det, der er sket, tilbage, så alt igen bliver, som det var engang.

Når én, vi elsker, dør, står vi magtesløse over for døden, og vi kan umuligt tage kampen op. Døden er uundgåelig.

Du stærke død, din tavshed vækker gru.

Sådan udtrykte H.C. Andersen dødens magt og uundgåelighed. Døden er tavs. Døden er tomhed. Døden giver intet svar.

Den eneste trøst er, at der *ingen* trøst er. Det lyder paradoksalt, men vi mærker, at det er så sandt: Der findes ingen let vej uden om sorgen; og hvis den fandtes, ville vi for alt i verden ikke tage den. Vi vil have lov til at græde os tomme; vi vil have lov til at skrige vores nød og sorg ud i intetheden; Vi vil mærke den knugende smerte dybt inde i brystet. For vi savner og længes; og sorgen er vores

kærligheds klagesang. Hvad var vi uden sorgen? Intet andet end en ensom satellit, der svæver væk i et tomt univers. Døden er tavs. Døden er tomhed. Døden giver intet svar.

Men vi kan svare døden. Alt er ikke sort i den trøstesløse tid efter døden. Vi har et liv med os, som ingen kan vriste fra os. Nok er døden et uundgåeligt livsvilkår, men dens magt er ikke absolut. Vi bærer stadig de døde med os. Vi kan huske, vi kan mindes, vi kan fortælle deres liv; for vi kender dem. Det gør døden ikke. Vores elskede tilhører ikke døden; de tilhører os!

Der er kun én grund til, at vi fortæller: Vi fortæller for at rede et liv. Og sådan er det med de liv, vi mindes og genfortæller: de lever videre. Ikke som døde billeder og falmede fotografier. De lever og taler til os og med os. Vi kan hviske deres navn i mørket, og vi mærker en særlig magi rundt om os; i os. Vi kan høre en sang, som for altid er forbundet med den døde, og et hav af følelser vælder frem i os. Vi kan måske åbne en glemt skuffe med en aflagt trøje, der dufter af den, vi har mistet, og pludselig bliver

vores elskede så underligt nærværende. Vi vil ikke undvære minderne; de er os dyrebare; men de gør så ondt, minderne, for hver gang et strejf af den elskede kærtegner os, bliver den elskedes fravær så virkelig.

Der er intet, der som døden minder os om, at livet er uendeligt dyrebart. Også det liv, der ikke er her mere. Det kan døden ikke tage fra os. Vi må fortælle, mindes og længes, for vores kærlighed rækker langt ud over døden og ånder liv i det, der er dødt.

Da Jesus døde var hans disciple knuste. Påskedag sad de inde, bag lukkede og låste døre; de var som døde, der havde låst sig selv inde i et gravkammer. Og pludselig stod den korsfæstede og opstandne selv midt iblandt dem. ”Fred være med jer!”, sagde han, ”som Faderen har udsendt mig, sender jeg også jer!” og så blæste han sin ånde i dem, som da Skaberen i de første dage formede mennesket af en klump ler og blæste livsånde i dets næsebor. Det var livet selv der strømmede ind i disciplene, og de fik mod. Jesus var hos dem; Jesus gik med dem. Hans liv gav dem kraft på ny. Hans ord blev atter levende.

Og de huskede og mindedes, og de fortalte. Og én sagde: Kan I huske den gang på bjerget, hvor han prædikede for os. Han sagde: I er jordens salt. I er verdens lys. Og de åbnede døre og vinduer, og det, der før var som et gravkammer forvandlede til et hjem.

Når vores elskede dør, tager vi ikke afsked med dem. Vi får et nyt liv at leve, hvor vi forbinder os med dem på nye måder. Det tager tid; men minderne og sorgen hjælper os på vejen til opstandelse, hvor Gud atter blæser sin livsånde i os, så vi kan bære den, vi har mistet med os gennem livet.

Sådan har opstandelsen to sider. Den jordiske og den himmelske. Her på jorden lever vi gennem vores kærlighed, med minderne og fortællingerne videre med dem, vi har mistet. Sådan genopstår de i os og er med os over alt, hvor vi går hen. Den jordiske og den himmelske opstandelse er forbundet, ligesom vi er forbundet med vores døde. Grundtvig beskriver forbindelsen poetisk i salmen, som vi skal synge til sidst: Sov sødt, barnlille. I strofe 5 og 6 synger vi: Og alle de købte, / i Jesu navn døbte, / som striden har stridt, / som døden har lidt, / gik

ind til den evige hvile, / istemme så lydt / halleluja nyt, / at englens tie og smile. Det var strofe 5, om de opstandnes glæde og liv hos Gud; og så synger vi i strofe 6: Da drypper som duggen / der manna på vuggen / til barnet på jord / fra englens bord, / du finder med smil det i morgen; / og klarøjet brat / du siger godnat / til tvivlen og frygten og sorgen. Det er opstandelsen her hos os, der beskrives som manna fra himlen, der giver liv, og som binder os uløseligt sammen med vores elskede døde.

Mange er kommet i dag til Allehelgensgudstjeneste, fordi de har mistet et menneske, der var dem kær. Vi tænder i dag et lys for dem, der døde her i sognet eller blev begravet her fra kirken i det forgangne år. Jesus sagde: I er verdens lys. Man tænder heller ikke et lys og sætter det under en skæppe, men i en stage, så det lyser for alle i huset! Vi siger de dødes navne højt, ligesom vi sagde deres navne højt ved dåben, ved konfirmationen, ved vielsen og ved begravelsen. For vi kender dem, og vi bliver glade, når vi hører deres navne.

Det første Jesus sagde på opstandelsens morgen var et navn: Maria. Han talte til Maria Magdalena, der sad uden for Jesu grav og græd. Jeg tror, at det første vores elskede afdøde hører er deres navn. Det er Jesus, der taler, og i hans stemme kan de høre ekkoet af alle de stemmer, der har betydet noget særligt for dem.

Og sådan er det også her. Når vi i dag siger vores elskede afdødes navne, så kan vi mærke, at de har betydet noget helt særligt for os. Og derfor skal deres lys tændes og stå i en stage, så det skinner for alle os, der er her til stede, så vi ser deres kærlighed og priser vores far, som er i himlene.

Amen

Lovprisning

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden,
som det var i begyndelsen,
således også nu og altid
og i al evighed. Amen.

Kirkebøn

Jordiske Herre og himmelske Far. Foren os i din hellige gudstjeneste. Forbind os med hinanden, forbind os i kærlighed med dem, vi har mistet. Forbind os i kærlighed med dem, vi deler vores hverdag og liv med her på jorden. Vor Herre og Gud. Virk med din opstandelse i os. Kald os ud af graven. Kald os ind i livet. Kald på os, så vi mærker din varme og dit lys. Lad lyset skinne for os, så vi kan skinne for hinanden.

Vor Herre og vor Gud. I dag tænder vi et lys, for dem, der døde det forgangne år. Vi tror, at deres lys allerede er tændt hos dig. Vi beder dig, bevar dem alle. Lad flammen varme og skinne i dit evige rige. Og lad lysene skinne som håb for os, der endnu har alt at miste. Amen.